

การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย¹

นริศ วศินานนท์

คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ สมุทรปราการ 10540

อีเมล: naris_wasinanon@yahoo.co.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันและแนวโน้มการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคต แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและการส่งเสริมการเรียนการสอน หลักสูตร ตำราหนังสือแบบเรียนและสื่อการสอน ผู้สอน ผู้เรียน และด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) นโยบายและการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา มีสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการคอยกำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน แม้ว่าได้กำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมหลายแผนก็ตาม แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่ได้ดำเนินการเป็นที่ประจักษ์และครอบคลุมแผนที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดทิศทางของการเรียนการสอนภาษาจีนในอนาคตและยังไม่มีหน่วยงานเฉพาะที่มาช่วยดูแลส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนโดยตรง (2) ด้าน

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย” ของศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับทุนสนับสนุนจากเลขาธิการสภาการศึกษา ประจำปี 2558

หลักสูตร ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการสอนภาษาจีนมีจำนวนเพิ่มขึ้นน้อยมาก และใกล้ถึงจุดอิ่มตัว หลักสูตรที่เปิดสอนเดิมได้พัฒนาหลักสูตรเป็นวิชาเอก โทและเลือกเสรี ส่วนชื่อของหลักสูตรแม้ว่าใช้ชื่อว่าหลักสูตรภาษาจีนเป็นส่วนใหญ่ แต่มีแนวโน้มเป็นหลักสูตรด้านสายวิชาชีพมากขึ้น (3) ด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนส่วนใหญ่ยังใช้หนังสือของประเทศจีน แม้ว่าสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้เรียบเรียงเขียนขึ้นแต่ยังขาดความเชื่อมโยงต่อเนื่องเป็นระบบทั้งหลักสูตร (4) ด้านผู้สอน ผู้สอนแม้ว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทั้งด้านคุณวุฒิ และตำแหน่งวิชาการ แต่เมื่อเทียบสัดส่วนของจำนวนที่เพิ่มขึ้นของอาจารย์วุฒิการศึกษาปริญญาเอกและปริญญาโทยังไม่ได้สัดส่วน และตำแหน่งวิชาการศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์มีจำนวนน้อยมาก (5) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานภาษาจีนจากระดับมัธยมศึกษามาแล้ว 3 ปี แต่การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นการเรียนต่อยอด ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องเริ่มเรียนใหม่และไม่ได้เชื่อมโยงองค์ความรู้ต่อจากระดับมัธยมศึกษา ทำให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา (6) ด้านความร่วมมือ สถาบันอุดมศึกษามีการร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีนเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นความร่วมมือในด้านหลักสูตรและการให้ทุนการศึกษา ระดับรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการมีความร่วมมือกับรัฐบาลของจีนแต่ยังไม่ได้แสดงศักยภาพที่เอื้อประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ได้สรุปประเด็นปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในมิติหลากหลายด้าน ล้วนเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยให้ก้าวไกลต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน; ระดับอุดมศึกษา; ประเทศไทย

The Study of Thailand's Systematic Chinese Teaching Management if Higher Education

Naris Wasinanon

Faculty of Chinese Language and Culture, Huachiew Chalermprakiet University, Samut

Prakan, 10540, Thailand

E-mail: naris_wasinanon@yahoo.co.th

Abstract

This research is a qualitative research which aims to study the teaching of Chinese higher education of current trends and the development of teaching Chinese in the future into six areas: policy and promote learning, course textbooks and teaching materials, textbooks, instructors, students, and collaboration with other agencies.

The results showed that: (1) Although the Commission on Higher Education of The Ministry of Education oversees and promotes the teaching of Chinese, and there are many strategic plans and specified agencies help promote teaching Chinese directly. In practice the direction of teaching Chinese in future is not clear. (2) the present course while offered to higher education institutions Teaching Chinese has increased very little and approached the saturation point. The courses were originally developed as major, minor and elective courses that are more diverse and more likely

professional (3) most of textbooks are from China. There are many universities write their own textbooks but they aren't systematically (4) although the number of instructors who have academic qualifications and academic ranks is increasing, the proportion of Professors and Associate Professors is very small. (5) the majority of the students who learned basic Chinese from high school three years ago, have to take basic Chinese while they need to learn more new knowledge. The knowledge they gained did not correlated while their previous background knowledge, It's waste of the education system. (6) Higher education institutions are collaborating with institutions in China increasingly, The cooperation includes curriculum development, granting scholarship and so on. The Ministry of Education also cooperates with China government but there is no sign to support the institutions which offer Chinese course. Moreover, the issues relating to teaching and learning Chinese could be the evidence to improve teaching and learning Chinese in higher education in Thailand in the future.

Keywords: Chinese teaching and learning Management; higher education; Thailand

泰国高等学府的汉语教学管理体制现状

何福祥

泰国华侨崇圣大学中国语言文化学院，北榄，10540，泰国

电子邮箱：naris_wasinanon@yahoo.co.th

本文是研究泰国高等教育汉语教学管理的现状，其目的是为了研究泰国高等教育汉语教学体制发展的问题，以及中学汉语教学和大学的汉语教学的连贯性，并提出泰国高等教育汉语教学体制发展道路的建议。以问卷调查了全国 80 所设有汉语教学课程的大学及采访汉语教师或与汉语教学相关负责人 10 位，再分析汉语教学管理问题的几个方面，如：汉语教学政策及促进措施，课程，教材与教具，教师，大学与负责单位的汉语教学合作，以及高中与大学的汉语教学的连贯性等方面。本文研究的结果得出下列问题：1) 政策方面：泰国的高等学府的汉语教学管理体制虽然有高教委管制支助之下，政府有明确的战略，但在实践上还未能概括及明确的贯彻。尤其是泰国高等教育的汉语教学将来的去向,至今泰国教育部还没有设有直接专门管制大学管制汉语教学的单位。2) 课程方面：大学的汉语课程大都是以汉语专业为多，但将来较多会走向专业性的汉语课程，包括原有的汉语教学，将会扩大提供其他学院的学生学习。从今根据政府规定本科的汉语课程将走向综合实习的课程。目前开设的汉语课程，证明了大学的课程增多较少，其中原来的副修课程改为主修课程，这一点正表示高等学府的教育汉语教学将要包蕴。3) 教材方面：虽然现在很多大学还使用中国的教材，但是有些大学本身已经编制适合本地的教材及教具。教具大都用 PPT 进行教学为主，同时也用其他

教具配合。4) 教师方面: 大学教师的数量比以往增多, 学历也提高, 但是大部分的汉语教师经验还少。大学的泰籍汉语教师的职称目前正教授一个还没有, 副教授不到十个, 助理教授多一些。但是按照教师数量与职称相比, 有职称的教师较少。5) 学生方面: 几年来由于泰国政府推广汉语教学政策, 目前学者大量增多, 大部分的学者都有过汉语基础, (大部分都在高中汉语的选项学过三年)。在大学学习汉语的学者又从零开始, 但也有一些大学开始根据水平授课的采取。在教学方面: 高等学府的汉语教学大都还未有与高中的汉语教学连贯或适当地管理, 大学还没有真正的连接高中汉语水平的课程。大部分的学者必须重新开始学汉语, 致使教学的消耗。6) 汉语教学合作方面: 国内的高等教育学府与国外的高等学府的合作扩大, 包括在泰国与中国合作下的单位机构的合作, 但是政府机关还未彻底扮演促进高等学府与学府的合作的角色。

根据调查若干问题得出对汉语教学的有利的建议及解决问题的方法: 1) 教育部应该成立一个专门管制高等学府汉语教学的单位。贯彻每一年的计划政策, 实行并评估以及改善。2) 塑造学者的学风, 有目的地学习、认真勤劳学习汉语。3) 大学应有汉语教学的管理体制来将有过汉语的基础提高, 或者更有效地提高学者的汉语能力 4) 为了大学毕业生能达一致的汉语水平, 教育部应规定使用同样的汉语教材或教课书。5) 大学必有一定的策划, 促进汉语教师发表学术文章及科研项目。让老师迅速地申请职称, 并将硕士学位的老师再读博士。6) 高等学府的汉语教学应该考虑学者的水平, 根据不同

水平分班并适当地施教及管理，把高中与大学的汉语连上，使学者能更上一层楼。

经过本文的研究项目，能看到泰国的高等学府的汉语教学现状及管理体制的问题，了解到汉语教学的现状及问题。并得到了宝贵的意见和建议，领导及与汉语教学相关负责人必须借鉴所提出的微观和宏观问题，解决所存在的问题并完善泰国的高等学府汉语教学工作，让泰国高等汉语教学走向美好的未来。

关键词： 泰国的汉语教学管理， 高等教育， 泰国

บทนำ

ในช่วงหลายปีมานี้ การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยมีการขยายตัวและเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนกันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐหรือเอกชน ต่างก็ได้เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนในหลักสูตรต่างๆ กลายเป็นกระแสการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มาแรงและได้รับความนิยมจากผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่การเปิดหลักสูตรการสอนระดับปริญญาตรีในระดับอุดมศึกษาปี พ.ศ. 2515 มีมานานกว่า 40 ปีแล้วก็ตาม (มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรีแห่งแรกคือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีการศึกษา 2520) จากการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการศึกษาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยของคณะวิจัยชุดก่อนซึ่งได้ศึกษาและเก็บข้อมูลถึงปี พ.ศ. 2552 มีข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและปัญหาที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่นหลักสูตรระดับอุดมศึกษาควรแตกต่างจากระดับอื่น ตำราและสื่อการสอนต้องสอดคล้องกัน สารที่บรรจุในตำราเน้นส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนเป็นผู้นำ สมศักดิ์ศรีกับความเป็นบัณฑิต ปัญหามาตรฐานความรู้ภาษาจีนของบัณฑิตด้านภาษาจีน ปัญหาเรื่องการผลิตครูอาจารย์ภาษาจีนที่ควรให้ความสำคัญอันดับแรกๆ ปัญหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นต้น แม้ว่าเวลาจะผ่านมาแล้ว 5 ปีก็ตาม สภาพเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่นๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้ปัญหาและประเด็นการเรียนการสอนภาษาจีนที่ศึกษาน่าจะแตกต่างกันไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องนโยบายของการส่งเสริมและบริบททางสังคมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาจีน ที่สำคัญคือประเด็นของความเชื่อมโยงทางการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา รวมถึงปัญหาอีกหลากหลายมิติ ด้วยเหตุนี้

การศึกษาวិจัยการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาจึงเป็นประเด็นหรือหัวข้อที่ควรจะศึกษาต่อเนื่องจากการวิจัยครั้งที่แล้ว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มอนาคตของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยและความเชื่อมโยงของระดับมัธยมศึกษากับระดับอุดมศึกษา
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยสำรวจสภาพการจัดการศึกษาภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนทั่วประเทศจำนวน 80 แห่ง สำนววจความคิดเห็นของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยการสัมภาษณ์จำนวน 10 คน
2. วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยและปัญหาในการเชื่อมโยงกับของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือจากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและสอบถามความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 80 ฉบับ (แบบสอบถามได้รับคืนจำนวน 62 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 77.50) และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

หรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาจำนวน 10 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยและบทสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์และร้อยละ พร้อมเสนอข้อเสนอสู่แนวทางในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยเพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนต่อไปในอนาคต

1. ด้านนโยบายและการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน

การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ในการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษานั้นสามารถแบ่งได้ 2 ระดับคือระดับประเทศ และระดับสถาบันอุดมศึกษา

(1) การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศนั้นโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อปี พ.ศ.2548 กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนโดยได้แต่งตั้งคณะทำงานเสนอแผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งมีการจัดการประชุมระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้องทุกวงการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแนวทางปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของทุกฝ่าย ต่อมาคณะทำงานฯ ได้ยกร่างแผนยุทธศาสตร์จำนวน 3 ฉบับ คือ นโยบายและมาตรการในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาในมหาวิทยาลัย พ.ศ.2535 -2539 และนโยบายและมาตรการในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2539-2549 สอนนโยบายและมาตรการข้างต้นเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงภาษาจีนด้วย ส่วนแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2549-2553 แผนนี้เป็นการเจาะจงภาษาจีนโดยเฉพาะโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อสร้าง

สังคมฐานเศรษฐกิจที่ใช้ภาษาจีนเป็นเครื่องมือสื่อสาร อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นด้วยกับคณะกรรมการวิจัยชุดก่อนซึ่งได้สรุปไว้ในบทสุดท้ายของงานวิจัยในบท ข้อสังเกต ความเห็นหรือข้อเสนอแนะว่า ไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ตั้งเป้าผลิตบัณฑิตปริญญาตรีที่“เรียนภาษาจีนอย่างมีคุณภาพและผ่านเกณฑ์มาตรฐาน” เป็นจำนวน 20 % เพราะเป็นการเพิ่มปริมาณ ไม่ใช่คุณภาพ อีกทั้งยังมีการจัดสรรงบประมาณให้อีกจำนวนมาก ยุทธศาสตร์ส่งเสริมดังกล่าวดูเหมือนเป็นการส่งเสริมในส่วนของปริมาณ ซึ่งต่อมาผู้เรียนได้เพิ่มขึ้นจำนวนมากจริง แต่มีคำถามอยู่ตรงที่เรื่องคุณภาพของผู้เรียน ปัจจุบันก็ยังไม่มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งสืบเนื่องจากยุทธศาสตร์ดังกล่าว

สำนักงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ได้สำรวจข้อมูลการสอนภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาของไทยและปี พ.ศ.2553 และตีพิมพ์เอกสาร “ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย” เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาของตน และล่าสุดในปี พ.ศ.2557 สำนักงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนกระทรวงศึกษาธิการได้รวบรวมข้อมูลการเรียนการสอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยจำนวน 82 สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนในประเทศไทย (ข้อมูลยังตกหล่นไปบางสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยซึ่งไม่มีในตารางข้อมูล) การดำเนินการของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่เห็นชัดเจนถึงแนวโน้มหรือทิศทางในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

(2) การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีน ระดับสถาบันอุดมศึกษา กำหนดโดยผู้บริหารมหาวิทยาลัยหรือผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์พันธกิจ แผนงานและการให้ความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนเพียงใด สถาบันศึกษาหลายแห่งกำหนดให้การเรียนการสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตรที่ชูความโดดเด่นของสถาบัน จึง

ให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างมาก เห็นได้จากการเปิดหลักสูตร การเน้นอัตลักษณ์ด้านจีนศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเน้นความเป็นอัตลักษณ์ด้านจีนศึกษา ให้ความสำคัญกับภาษาจีนอย่างมาก ยกกระดับหน่วยงานจากสาขาวิชาภาษาจีนเป็นคณะภาษาและวัฒนธรรมจีน ซึ่งถือเป็นแห่งเดียวในประเทศไทย เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน 2 หลักสูตร คือหลักสูตรภาษาจีนและหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมจีน คณะศิลปศาสตร์เปิดหลักสูตรนานาชาติสองภาษาคือภาษาจีน-อังกฤษ คณะแพทยแผนจีน เปิดหลักสูตรการแพทย์แผนจีน ปีแรกเรียนภาษาจีนจำนวน 1740 ชั่วโมงและส่งนักศึกษาไปศึกษาที่ประเทศจีนแล้วมีการส่งนักศึกษาไปฝึกงานที่มหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเซี่ยงไฮ้ อีก 1 ปี เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นวิชาเลือกเสรีให้แก่คณะบริหารธุรกิจ ในด้านความร่วมมือได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศจีน ได้หัวหน้และสิงคโปร์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังร่วมมือกับสำนักงานอื่นที่จัดตั้งศูนย์สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน และจัดตั้งสถาบันขงจื่อการแพทย์แผนจีนอีกด้วย สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่มีความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนและสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการด้านจีนศึกษา

นอกจากนี้ยังได้มีการส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาอีก 13 แห่งได้จัดตั้งสถาบันขงจื่อโดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีน ภายใต้ความร่วมมือกับอันปัน ประเทศจีน และสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้จัดตั้งในรูปของวิทยาลัยนานาชาติที่เน้นการแลกเปลี่ยนโดยมีนักศึกษาชาวจีนมาเรียนทุกปีซึ่งมีจำนวนไม่น้อย

2.ด้านหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย จนถึงปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 82 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.79 (สำรวจปีพ.ศ.2551มีจำนวน 79 สถาบัน)เห็นได้ว่าสถาบันที่เปิดสอนภาษาจีนขึ้นมาใหม่มีจำนวนน้อยมาก แต่มีการพัฒนาหลักสูตรเดิมเป็นวิชาเอก วิชาโทและเลือกเสรี รวมถึงการเปิดสอนภาษาจีนให้กับผู้เรียนทั่วไปหรือต่างคณะวิชา หลักสูตรที่เปิดนั้นมีการพัฒนาหลักสูตรไปสู่หลักสูตรด้านธุรกิจและวิชาชีพอีกหลายหลักสูตร จากสถาบันที่สำรวจ 62 แห่ง มหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรเดียวจำนวน 37 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 59.68 มหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรภาษาจีนมากกว่า 2 หลักสูตรจำนวน 32 แห่งคิดเป็นร้อยละ 41.32 ส่วนชื่อของหลักสูตรวิชา จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสำรวจ (เดือนธันวาคม 2558) (เรียงตามจำนวนมากไปหาน้อย) ได้แก่

ชื่อหลักสูตร	จำนวน	สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีน
ภาษาจีน	42	ม.สงขลานครินทร์(ปัตตานี) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.ธรรมศาสตร์ ม.ศรีนครินทรวิโรฒ ม.เกษตรศาสตร์ ม.ขอนแก่น ม.รามคำแหง ม.เชียงใหม่ ม.นครสวรรค์ ม.ทักษิณ ม.สงขลานครินทร์(หาดใหญ่) ม.บูรพา ม.วลัยลักษณ์ ม.พะเยา ม.ศิลปากร ม.มหาจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย วิทยาลัยนานาชาติม.มหิดล มรภ.เชียงใหม่ มรภ.สุรินทร์ มรภ.สวนดุสิต มรภ.จอมบึง มรภ.สุราษฎร์ธานี มรภ.เชียงราย มรภ.อุดรดิตถ์ มรภ.ศรีสะเกษ มรภ.กำแพงเพชร มรภ.ลำปาง มรภ.อุบลราชธานี มรภ.บ้านสมเด็จ มรภ.กาญจนบุรี มรภ.อุดรธานี มรภ.ธนบุรี มรภ.พระนครศรีอยุธยา มรภ.เทพสตรี มทร.บพิตรพัฒนังการวรรดิ ม.หัวเฉียว ม.หอการค้าไทย ม.รังสิต ม.ราชพฤกษ์ ม.เซนต์อโธ บางกอก ม.เกริก ม.เทคโนโลยีสุรนารีเชียงใหม่
การสอนภาษาจีน	11	ม.ขอนแก่น ม.รามคำแหง ม.บูรพา ม.แม่ฟ้าหลวง มรภ.เชียงใหม่ มรภ.จอมบึง มรภ.เชียงราย มรภ.อุดรดิตถ์ มรภ.ราชบุรี มรภ.ศรีสะเกษ มรภ.กำแพงเพชร
ภาษาจีนธุรกิจ	8	ม.เซนต์อโธนาซี ม.อีสต์มิชชั่น ม.กรุงเทพ สถาบันปัญญาภิวัฒน์ ม.ธุรกิจบัณฑิต มรภ.อุดรดิตถ์ มรภ.สุราษฎร์ธานี มรภ.เกษตร(กำแพงแสน)
ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร	3	ม.อุบลราชธานี ม.เทคโนโลยีสุรนารี ม.นอร์ท-เชียงใหม่
ภาษาและวัฒนธรรมจีน	3	ม.หัวเฉียว ม.พายัพ ม.แม่ฟ้าหลวง
จีนศึกษา	2	วิทยาลัยปริทัศน์มยงค์ ม.อีสเทิร์นเอเชีย

* มหาวิทยาลัยบางแห่งเปิดมากกว่าสองหลักสูตร

หลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอนมากที่สุดคือ หลักสูตรภาษาจีน จำนวน 42 แห่ง อันดับ 2 คือ หลักสูตรการสอนภาษาจีน จำนวน 11 แห่ง อันดับ 3 คือ หลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมจีน หลักสูตรจีนศึกษา ตามลำดับ

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวม ส่วนใหญ่จะใช้ภาษาจีนและภาษาไทย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของรายวิชา ส่วนการเรียนการสอนภาษาจีนซึ่งใช้ภาษาจีนล้วนและการเรียนการสอนโดยการผ่านสื่อ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นในข้อนี้้น้อยมาก

ระบบกลไกในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา จากการศึกษาพบว่า อยู่ภายใต้การดูแลของประธานหลักสูตรและกรรมหลักสูตรเป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลรวมถึงมหาวิทยาลัยของรัฐกลุ่มราชภัฏ ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชน หัวหน้าภาคและกรรมการบริหารหรือดูแลกำกับกับการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ซึ่งถ้าเป็นหลักสูตรวิชาเอกแล้วก็ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรรับชอบอีกคนหนึ่ง ตามระเบียบของการบริหารหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาได้กำหนดให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีการฝึกภาคปฏิบัติในลักษณะของการฝึกงานหรือสหกิจศึกษา เพราะการฝึกภาคปฏิบัติเป็นการสร้างโอกาสในการใช้ความรู้ที่ร่ำเรียนมาและเพิ่มโอกาสในการหางานทำของผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษาอีกด้วย

3.ด้านผู้สอนภาษาจีน

ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา หน่วยประกันคุณภาพการศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ของอาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา หลักสูตรวิชาเอกระดับปริญญาตรีแต่ละหลักสูตรจำเป็นต้องมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวน

อย่างน้อย 5 คน ดังนั้นการเปิดหลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนจึงจำเป็นต้องดำเนินการตามข้อกำหนดดังกล่าว ด้วยที่หลักสูตรวิชาเอกภาษาจีนมีการเปิดเพิ่มมาก จำนวนของอาจารย์ต้องมีเพิ่มขึ้นตามจำนวนที่กำหนด จากการสำรวจผู้สอนภาษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาของไทยปีการศึกษา 2556 ซึ่งแยกตามสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือภายในกำกับของรัฐ สถาบันอุดมศึกษากลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและมหาวิทยาลัยเอกชน

ตำแหน่งวิชาการผู้สอนแยกตามประเภท	รัฐ		มรภ.		มทร.		เอกชน		รวม	
	ไทย	จีน	ไทย	จีน	ไทย	จีน	ไทย	จีน	ไทย	จีน
ผู้สอนสัญญาชาติ										
ศาสตราจารย์	1	3	0	2	0	0	0	1	1	6
รองศาสตราจารย์	12	8	0	2	9	0	1	1	13	11
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	10	0	4	0	0	0	5	0	18	0
อาจารย์	97	57	105	39	10	14	91	67	292	177
รวม	120	68	107	43	10	14	97	69	322	194

จากข้อมูลการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาจนถึงปีการศึกษา 2558 สถาบันอุดมศึกษาจำนวน 62 แห่งมีอาจารย์ชาวไทยจำนวน 322 คน ชาวต่างชาติที่สอนภาษาจีนมีจำนวน 177 คน รวมทั้งสิ้น 516 คน ในส่วนของตำแหน่งวิชาการอาจารย์ชาวไทยที่มีตำแหน่งวิชาการจำนวน 41 คน ตำแหน่งศาสตราจารย์จำนวน 1 คนตำแหน่งรองศาสตราจารย์จำนวน 13 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำนวน 18 คน อาจารย์ชาวจีนซึ่งมีตำแหน่งทางวิชาการจำนวน 28 คน ในด้านวุฒิการศึกษาผู้วิจัยขอรายงานในส่วนของอาจารย์ชาวไทยดังนี้คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวน 13 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 133 คน วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 50 คน

เห็นได้ว่าอาจารย์สอนภาษาจีนชาวไทยในสถาบันอุดมศึกษายังต้องได้รับการพัฒนาตำแหน่งวิชาการอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำแหน่งวิทยาระดับศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เมื่อเทียบสัดส่วนกันแล้วยังมีไม่มาก ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนภาษาจีนต้องพิจารณาถึงความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาดำเนินวิชาการให้มากขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

4.ด้านผู้เรียนภาษาจีน

จากการสำรวจข้อมูลพบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา 30 แห่งเป็นนักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนจากสถาบันอุดมศึกษา 69 แห่งคิดเป็นร้อยละ 48.38 รองลงมาก็คือจำนวน 27 แห่งที่มีพื้นฐานภาษาจีนมาแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.13 นักเรียนที่มีพื้นฐานมาแล้ว 6 ปีมีจำนวน 3 แห่งคิดเป็นร้อยละ 4.35 และมีผู้เรียนส่วนใหญ่ที่มีพื้นฐานมาแล้ว 12 ปีคิดเป็นร้อยละ 1.45 แม้ว่าปัจจุบันโรงเรียนระดับมัธยมศึกษามีการเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนเพิ่มขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเป็นภาษาต่างประเทศ แต่ไม่มีการสำรวจจำนวนผู้เรียนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาที่มีพื้นฐานมาก่อน เพราะสถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานของนักศึกษานั้นเป็นเพียงจำนวนบางส่วน ไม่ได้หมายถึงนักศึกษาทั้งหมด

แม้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เคยเรียนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาแล้ว 3 ปีก็ตาม แต่เมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้หรือต่อยอดองค์ความรู้ด้านภาษาจีนจากระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสถาบันส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนเริ่มเรียนภาษาจีนใหม่ แต่ก็มียบางสถาบันได้ปรับพื้นฐานความรู้หรือจัดการสอบวัดระดับ

ความรู้ภาษาจีนเพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนในรายวิชาที่สูงขึ้น มองในภาพรวมการจัดการดังกล่าวยังมีน้อยสถาบัน นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีการตั้งเกณฑ์หรือดัชนีบ่งชี้ถึงมาตรฐานความรู้ของนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษาจากการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับ 4 และ 5

5.ด้านตำราและหนังสือแบบเรียน และสื่อการสอน

ด้านหนังสือและตำราภาษาจีนวิชาพื้นฐานที่สถาบันอุดมศึกษาใช้ในปัจจุบันมีหลากหลาย ดังนี้

หนังสือหรือตำราเรียน*	จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้
汉语教程	24
实用汉语	11
泰国人学汉语	5
成功汉语	4
博雅汉语	4
体验汉语	2
อื่นๆหรือสถาบันอุดมศึกษาเรียบเรียง	16

*สถาบันบางแห่งเนื่องจากมีการเปิดหลักสูตรที่ต่างกันใช้หนังสือหรือตำรามากกว่าหนึ่งชุด จากตารางข้างต้น ตำราหรือแบบเรียนที่สถาบันอุดมศึกษาใช้มากที่สุดคือหนังสือชุด《汉语教程》รองลงมาคือตำราที่อื่นๆและตำราที่เรียบเรียงขึ้น ส่วนหนังสือชุด《实用汉语》สถาบันอุดมศึกษาก็นิยมใช้ในการสอนเช่นกัน ด้านสื่อการสอนภาษาจีนนั้นผู้สอนนิยมใช้ powerpoint และสื่อทางออนไลน์สำหรับการสอน การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษาลดน้อยลง เพราะปัจจุบันมีสื่อมัลติมีเดียช่วยในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอน ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2559

นอกจากในชั้นเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และแนวโน้มของหลักสูตรภาษาจีนจะเลือกสหกิจศึกษามากขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกงานจริง นอกจากนี้การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษายังขาดตำราที่เชื่อมโยงความรู้ภาษาจีนจากระดับมัธยมศึกษา ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีตำราหรือหนังสือแบบเรียนหลัก(วิชาพื้นฐาน)ที่ใช้ร่วมกันเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับอุดมศึกษาของไทย และสถาบันอุดมศึกษาควรคำนึงถึงความเป็นระบบของตำราหรือหนังสือแบบเรียน ความต่อเนื่อง ความยากง่ายของคำศัพท์หรือรูปประโยค เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.ด้านความร่วมมือกับหน่วยงาน

เป็นที่ทราบกันดีว่า ปัจจุบันประเทศไทยได้มีความร่วมมือในมิติด้านการศึกษา กับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและนับวันยังมีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับสถาบันอุดมศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา หรือระดับรัฐบาลกับรัฐบาล หน่วยงานของรัฐกับรัฐ ในระดับรัฐบาลนั้น กระทรวงศึกษาธิการไทยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการของจีนและสำนักงานส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (Office of Chinese Language Council International) หรือเรียกกันสั้นๆว่า ฮั่นป๋าน ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยมีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อภายใต้การจับคู่ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและประเทศจีน ปัจจุบันมีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อจำนวน 12 แห่ง ใน ประเทศไทย และต่อมามีการจัดตั้งสถาบันขงจื่อเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งสองมหาวิทยาลัยหลังมีการเพิ่มชื่อที่แตกต่างออกไปเป็นสถาบันขงจื่อเดิมคือสถาบันขงจื่อ

เส้นทางสายไหม สถาบันขงจื่อแพทยแผนจีน ในระดับสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเอง ก็ได้แสวงหาความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้แก่ประเทศจีน สิงคโปร์ ไต้หวัน ฮองกง เป็นต้นในการจัดการเรียนการสอนหรือแลกเปลี่ยนนักศึกษาหรือผู้สอน รวมถึงการให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาหรืออาจารย์ไปศึกษาที่ประเทศจีน จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือกับหน่วยงานนั้น เห็นได้ว่าปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีความร่วมมือกับประเทศจีนส่วนใหญ่โดยมีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในลักษณะของการจัดการเรียนการสอนและการส่งอาจารย์มาช่วยสอน นอกจากนี้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศ เพื่อให้การจัดการศึกษาภาษาจีนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ไปศึกษาที่ประเทศจีนโดยตรง อันเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์โดยตรงทางภาษาและเป็นการสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

ด้านความร่วมมือกับหน่วยงานนั้นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารมีความเห็นว่า ในระดับกระทรวงควรมีหน่วยงานดูแลการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาโดยตรง กำหนดแผนนโยบายและทำหน้าที่เชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับประเทศจีน รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทย

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้นอกจากได้เข้าใจถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษา ใน 5 ด้านใหญ่ๆ แล้วยังได้รับทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาซึ่งผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาได้ให้ความคิดเห็นดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการยังขาดเกณฑ์มาตรฐานในการกำกับหลักสูตรภาษาจีนที่แท้จริง และหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษายังไม่เชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานานและยังไม่เห็นถึงแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน การจัดการขึ้นอยู่กับสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง

2. ปัญหาด้านตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีน

มหาวิทยาลัยยังขาดตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีนที่เชื่อมโยงความรู้ต่อเนื่องเป็นระบบต่อจากระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย และยังขาดตำราหรือหนังสือแบบเรียนที่เป็นระบบและลำดับความยากง่ายต่อเนื่องเชื่อมโยงทุกรายวิชาในหลักสูตร สถาบันการศึกษาหลายแห่งยังใช้ตำราภาษาจีนของประเทศจีนเป็นส่วนใหญ่ เช่น 《汉语教程》 และ 《实用汉语》 เป็นต้น ตำราดังกล่าวใช้ในระดับภาษาจีนพื้นฐาน ระดับกลางเป็นส่วนใหญ่ เมื่อเป็นรายวิชาเฉพาะด้าน ผู้สอนเลือกสรรใช้เป็นตำราเองซึ่งยังไม่เป็นระบบมากนัก บางสถาบันอุดมศึกษาใช้ตำราหลากหลายเกินไป ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเห็นว่าระดับอุดมศึกษายังไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีการเขียนหรือเรียบเรียงตำราเรียนหลักที่ใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ (ภายใต้กรอบองค์ความรู้หลักหรือวิชาแกน)

3. ปัญหาด้านผู้สอนภาษาจีน

อาจารย์ผู้สอนชาวไทยมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ จำนวนมากจนไม่มีเวลาพัฒนางานวิชาการ สิ่งที่เห็นได้เด่นชัดที่สุดคือ ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ชาวไทยยังไม่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ สูงสุดคือรองศาสตราจารย์และตำแหน่งรองศาสตราจารย์ด้านภาษาจีนปัจจุบันมีไม่ถึง 10 คนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ยังมีไม่มากเช่นกันเมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนของอาจารย์ ถือได้ว่าผู้สอนชาวไทยมีตำแหน่งทางวิชาการน้อยมากๆ ส่วนผู้สอนชาวจีนบางส่วน

ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนภาษาจีนสำหรับนักศึกษา และการะงานสอนเป็นภาระหลัก ซึ่งภาระงานอื่นๆ กลายเป็นภาระงานของอาจารย์ชาวไทย เช่นงานเอกสารและงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้นทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการพัฒนางานวิชาการ

4. ปัญหาด้านผู้เรียนภาษาจีน

ผู้เรียนภาษาจีนยังขาดเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนที่ชัดเจน ผู้เรียนแรกเข้าขาดทักษะการเรียนรู้ที่ถูกต้องและโอกาสใช้ภาษาจีนน้อยและขาดลักษณะนิสัยในการเรียนรู้อาษาจีนเช่น ความขยันหมั่นท่อง กล้าพูดและกล้าแสดงออก ผู้เรียนเมื่อเป็นบัณฑิตแล้วยังไม่สามารถใช้ภาษาจีนได้ดี ยังไม่มีความรู้เฉพาะด้าน

5. ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

มหาวิทยาลัยหลายแห่งยังไม่ได้มีความร่วมมือกับสถาบันอื่นและความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีน ขาดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันและการร่วมกันในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน ความร่วมมือระดับกระทรวงศึกษาธิการยังไม่เห็นเด่นชัดในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนที่แท้จริง

อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาเป็นการบริหารจัดการทั้งระบบหรือกระบวนการ สภาพการณ์และปัญหาที่น่าเสนอข้างต้นนั้น เห็นได้ชัดเจนว่า ระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยยังมีปัญหาหรือประเด็นอีกหลายด้านที่ยังต้องปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่สัมพันธ์กันทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นทั้งในระดับจุฬาลงกรณ์และมหภาค ในด้านจุฬาลงกรณ์นั้น สถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ผู้สอนและผู้เรียนระบบกลไกที่สำนักอุดมศึกษากำหนดขึ้นโดยมีเกณฑ์มาตรฐาน

การศึกษากำกับ รวมถึงการสร้างความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอยู่กับนโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ในระดับมหภาคนั้น กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือคณะกรรมการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนโดยตรง ซึ่งทำงานอย่างมีระบบกลไก ตั้งแต่วางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบติดตามและสรุปผลเพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาจีนให้ดียิ่งๆ ขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หลักสูตรภาษาจีนที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาควรมีความเชื่อมโยงกับหลักสูตรภาษาจีนระดับมัธยมศึกษาไม่ว่าจะด้านองค์ความรู้หรือหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาภาษาจีนอย่างต่อเนื่องและไม่เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา

2) กระทรวงศึกษาธิการควรมีหน่วยงานที่กำกับดูแลหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาจีนโดยตรงเพื่อส่งเสริมและพัฒนาตามแผนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ และควรติดตามประเมินผลและนำไปปรับปรุงต่อไป ตลอดจนวางทิศทางการพัฒนาในอนาคต

3) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้มีตำราหรือหนังสือแบบเรียนภาษาจีนระดับพื้นฐานที่เป็นระบบเดียวกันในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาจีนตามเกณฑ์ที่กำหนด

4) สำนักงานอุดมศึกษาควรกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดตั้งหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเฉพาะเพื่อดำเนินการด้านการประกันคุณภาพโดยเฉพาะ

5) สถาบันอุดมศึกษาควรวางแผนและเร่งส่งเสริมให้ผู้สอนภาษาจีนได้พัฒนาคุณวุฒิ การศึกษาและการขอตำแหน่งวิชาการอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ด้วยที่ผู้วิจัยมีเวลาค่อนข้างจำกัด แบบสำรวจที่ตอบกลับมีจำนวนน้อย ต่อมาผู้วิจัยได้ติดต่อสถาบันอุดมศึกษาเพิ่ม การวิจัยครั้งต่อไปควรมีเวลาในการเก็บข้อมูลยาวขึ้น ควรศึกษาประเด็นปัญหาการจัดการหลักสูตรภาษาจีนของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในกำหนดแผนและพัฒนารายการเรียนการสอนภาษาจีนของประเทศไทยต่อไป

บรรณานุกรม

สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553.

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก.

ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา. 2551. **การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย:**

ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา. 2551. **ความร่วมมือไทย-จีนด้านการเรียนการสอน**

ภาษาจีนในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัสศรี จิรภาส. (มกราคม-มิถุนายน 2552) “วิวัฒนาการของการก่อตั้งสาขาวิชาภาษาจีนและ
หลักสูตรภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. **ศิลปศาสตร์ปริทัศน์.** 2(3)
หน้า 75-89.

จรัสศรี จิรภาส. (มกราคม-มิถุนายน 2550) ศักยภาพของบัณฑิตภาษาจีนระดับอุดมศึกษาและ
ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้ได้ประสิทธิผล. **ศิลปศาสตร์
ปริทัศน์.** 2(3) หน้า 39-49.

จรัสศรี จิรภาส. 2543. **การศึกษาความต้องการบุคลากรภาษาจีนของธุรกิจในประเทศไทย.**
งานวิจัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

หลี่ ต้าสูย .2538. **ร่วมแรงร่วมใจส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนให้เจริญก้าวหน้า.**
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

นริศ วตินานนท์. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2546) “การศึกษาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาใน
ประเทศไทย. **ศิลปศาสตร์ปริทัศน์.** 7(12) หน้า 51-60.

นริศ วตินานนท์. (มกราคม-มิถุนายน 2549) “เรียนภาษาจีนอย่างไรให้ได้” **ศิลปศาสตร์**

ปริทัศน์. 1(2) หน้า 14-20.

ฟูเจิงโฮ่ว. 2540. สภาพการเรียนรู้การสอนภาษาจีนในประเทศไทย ใน 20 ปีไทย-จีน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

丁米 2011 《泰国大学汉语课程教学改革研究》，上海华东师范大学博士论文.

韦丽娟 2012 《泰国汉语教育政策及其实施研究》，上海华东师范大学博士论文.

ศิริวรรณ วรชัยยุทธ์. 2012. การศึกษาภาษาจีนในประเทศไทย ออนไลน์

แหล่งที่มา : <http://www.oknation.net/blog/sirinui/2012/06/03/entry-1>

อติภา พิสนธ์. 2011. ความสำคัญของภาษาจีนในประเทศไทย ออนไลน์

แหล่งที่มา : <http://www.enn.co.th/9346> (28 ตุลาคม 2558)